

Vi udvikler os sammen

Handleplan for Medborgerskab 2024-2025

Seks handlinger der styrker Sønderborg Kommune som et godt sted at bo og leve
Godkendt i Byrådet 29. november 2023

Styringstrekant

Handleplanen tager afsæt i Sønderborg Kommunes styringstrekant. Styringstrekanten sikrer en helhedsorienteret udvikling og sammenhæng mellem vision og strategi, kommuneplan, politikker, planer og handlinger. Som det fremgår af styringstrekanten, er 'Planer' afledt af byrådets visioner.

Grundfortælling

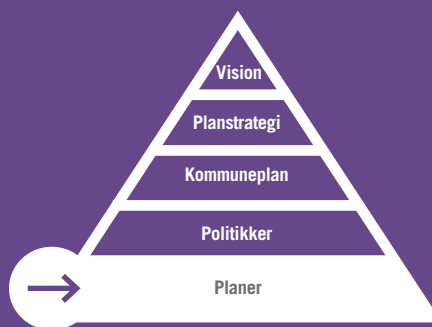
I Sønderborg er hele Europa inden for din rækkevidde. Det er her, at Skandinavien og det kontinentale Europa mødes og bindes sammen. Storbyer som Flensborg, Hamborg og Kiel er vores tætte naboer, imens den veludbyggede infrastruktur med motorvej og lufthavn sikrer korte afstande til andre metropoler som f.eks. Berlin og København.

Vores særlige placering som naturligt knudepunkt i grænselandet har givet os en helt speciel evne til at samarbejde på tværs af grænser, kulturer og skel, og i dag bor og lever 120 forskellige nationaliteter i Sønderborg.

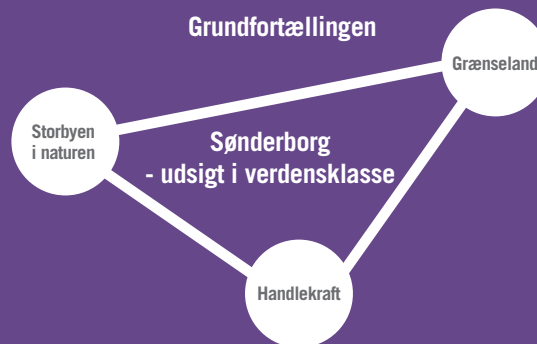
På den ene side rummer Sønderborg alle storbyens karakteristika: Nogle af Danmarks største globale industrikoncerner ligger her. Universitetets campus er landets mest internationale med studerende fra over 50 lande, og snakken på alverdens sprog summer i byens mange restauranter og caféer. Det er også i Sønderborg, at du finder ligeså mange kulturoplevelser og events, som der er dage i året.

Men Sønderborg er på samme tid også noget ganske andet, for vi er en storby midt i naturen. Her er skove, strande, bakker, lunde og søer. Her er 250 km krøllet kystlinje. Her er plads til udfoldelse, ro og dybde.

Styringstrekanten

Grundfortællingen

Uddannelser

Levende byer,
lokalsamfund og
fællesskaberEt godt
livGrøn
omstilling og
jobvækst

Turisme

Byrådets
Vision og
Planstrategi

Et godt liv

Vi møder borgerne i øjenhøjde og hjælper med at se muligheder.

Vi sikrer tryghed, omsorg og støtte til dem, der har brug for det, så alle kan trives og udvikle sig.

Vi støtter kulturen, et rigt og aktivt foreningsliv og det frivillige arbejde.

De fem fokusområder

Byrådets Vision og Planstrategi tager udgangspunkt i hele Sønderborg Kommune – med områdets unikke position med særegne landskaber, landsbyer, byer og kulturhistorie.

Byrådets to fyrtårnsprojekter, Project-Zero og Nordborg Resort, er udtryk for, at vi tør satse, prioritere, handle og gennemføre. De fem fokusområder er udpeget af Byrådet og skal skabe sammenhæng mellem den overordnede vision for kommunens udvikling og de fokusområder samt handlinger, der arbejdes med på tværs af fagudvalg og politisk ståsted.

Indledning

Det danske samfund og demokrati giver alle borgere mulighed for at engagere sig i udviklingen af samfundet. Begrebet 'Medborgerskab' dækker over den enkelte borgers rolle i samfundet. Man føler sig som medborger, når man opfatter sig som fulgyldigt medlem af samfundet med dets rettigheder og forpligtelser.

Handleplan for Medborgerskab er et resultat af en proces, som Udvalget for Kultur, Idræt og Medborgerskab i Sønderborg Kommune igangsatte i efteråret 2022. Formålet er at styrke arbejdet med medborgerskab i kommunen ud fra et ønske om aktiv inddragelse af borgerne samt at sikre åbenhed i de politiske processer.

Medborgerskab er beskrevet i kommuneplanen for 2023-2035 som et tværgående emne. Her fremgår det, at de politiske udvalg skal inddrage borgere og andre samarbejdspartnere i udviklingen af deres ansvarsområder, og at alle skal have mulighed for at bidrage til fællesskabet.

Inddragelse af borgerne sker som del af den almindelige praksis i kommunens forvaltninger og institutioner fx i sagsbehandling, dialog med borgere, på borgermøder, i samskabelsesprojekter og ved afholdelse af kommunalvalg. Handleplanen er et supplement til det allerede igangværende arbejde med borgerinddragelse og skal afprøve nye metoder og indsatser for medborgerskab i bred forstand. Handlingerne skal udfoldes undervejs i samarbejde med borgerne og give ny læring og viden, der kan medvirke til at

styrke kommunens arbejde med medborgerskab på tværs af fagområder og forvaltninger.

I arbejdet med Handleplan for Medborgerskab har Byrådet haft mulighed for at pege på specifikke emner og ønsker til handlinger i handleplanen. De politiske perspektiver er indarbejdet i de seks handlinger, som er beskrevet overordnet i Handleplan for Medborgerskab.

Handlingerne dækker samlet set mange af kommunens politikområder, og flere af handlingerne går på tværs af fagområder. For at understrege den politiske sammenhæng og ambitionen mellem arbejdet med medborgerskab og FN's Verdensmål er udvalgte verdensmål fremhævet under de enkelte handlinger i handleplanen.

Handlingerne udvikles og gennemføres i løbet af 2024 og 2025 og vil løbende blive evalueret. Det er målet at kunne trække vigtig læring ud af arbejdet med handlingerne. Det kan være med til at kvalificere den overordnede indsats med borgerinddragelse og samskabelse samt medvirke til at udvikle og kvalificere konkrete løsninger på udfordringer inden for de enkelte fagområder.

Kultur og Erhverv vil være tovholder i processen med at implementere handleplanen. Det vil ske i tæt dialog med både interne og eksterne parter. Implementeringen vil tage afsæt i koblingen til allerede igangværende indsatser og kan også blive forankret ved de eksterne parter.

Indholdsfortegnelse

Indledning	3
Forord	5
Vi bygger ovenpå	6
FN's 17 Verdensmål	8
Seks handlinger i handleplanen	9
H1: Skabe gode betingelser for frivillighed	10
H2: Styrke ungefællesskaber	11
H3: Bygge bro mellem tilflyttere og lokalbefolkning	12
H4: Aktivere til grønt medborgerskab	13
H5: Udvikle land og by i samskabelse med borgerne	14
H6: Inddrage borgere i forhold til det politiske niveau	15

FORORD

I Sønderborg Kommune vil vi 'Et godt liv' for alle borgere. Dem som lever i kommunen i dag, og dem som vil bo her i fremtiden. Derfor bygger Handleplan for Medborgerskab aktivt videre på vores mangeårige erfaringer med involvering af borgerne omkring blandt andet frivillighed, ungekultur, foreningsliv, landdistriktsudvikling og grøn omstilling.

Med handleplanen sætter vi handling bag Byrådets vision om at sikre en bred involvering af borgerne. Det er en tværgående indsats, som skal basere sig på engagement, samarbejde, handlemuligheder og ejerskab. Gennem inddragelse og involvering vil vi finde fælles løsninger sammen med borgerne.

Vi vil igangsætte nye handlinger, der giver borgerne mulighed for at blive hørt, kunne bidrage og sætte et aftryk – til glæde for den enkelte og det store fællesskab.

Sammen med aktører, foreninger, institutioner og privatpersoner vil vi afprøve nye måder at løse aktuelle udfordringer på. Sådan styrker vi, i fællesskab, Sønderborg Kommune som en god kommune at være borger i.

Med Handleplan for Medborgerskab kommer vi et skridt videre i retningen mod

- at flere borgere motiveres til at være aktive medborgere
- at flere unge engagerer sig i fællesskabet og oplever trivsel
- at tilflyttere trives og bliver boende – på land og i by
- at alle generationer tager ansvar for den grønne omstilling
- at den enkelte understøttes i at tage ansvar og del i demokratiet

Handleplanen skal være med til at sikre, at Sønderborg Kommune fortsat kan være en arena for det gode liv – også for fremtidige borgere.

I sidste ende tror vi på, at det giver større livskvalitet at tage aktivt del i eget liv – og at udvikling i samskabelse med borgerne er den rigtige og mest bæredygtige måde at udvikle kommunen på.

Vi håber, at du vil tage del i fællesskabet – vi glæder os til samarbejdet.

Erik Lauritzen, Borgmester

Christel Leiendecker, Formand for Udvalget for Kultur, Idræt og Medborgerskab

Et godt
liv

VI BYGGER OVENPÅ

Med Handleplan for Medborgerskab vil Sønderborg Kommune arbejde endnu mere sammen med civilsamfundet og samarbejdspartnere i udvalgte handlinger.

Kommunen bygger med handleplanen videre på de mange borgerinvolverende indsatser, der allerede er i kommunen. Handleplanen er således et supplement til det igangværende arbejde, og læring skal indsamles og implementeres.

For eksempel arbejder kommunens forvaltning **Omsorg og Udvikling** løbende med at inddrage civilsamfundet i nye tiltag og løsninger, der gavner udvalgte målgrupper. Her kan nævnes projektet Ombold, der med stor succes aktiverer udsatte i sundhedsfremmende idrætsaktiviteter. På plejehjem aktiveres frivillige medborgere til at iværksætte meningsfulde aktiviteter for kommunens ældste borgere.

Frivillighedens Hus under **Børn, Uddannelse og Sundhed** er et mødested for borgerne og de frivillige sociale og sundhedsfremmende foreninger. Frivillighedspolitikken fremhæver frivillighed og involvering i fællesskabet og definerer specifikt 'aktivt medborgerskab' som en mulighed for borgerne, hvor de kan agere som frivillige i en afgrænset periode. I folkeskolen lærer elever om De 17 Verdensmål og gør sig erfaringer med demokratiets spilleregler i blandt andet elevrådsarbejde. Skolen danner og præger børn og unge i retning af et aktivt medborgerskab. Kommunens unge kan deltage i aktiviteter med andre unge i ungdomsskolen og bidrage til et godt ungemiljø også i fritiden.

Teknik, Miljø og Bæredygtighed er dagligt i dialog med borgere og borgergrupper om udvikling af det fysiske rum, og forvaltningen inviterer jævnligt til dialog og borgermøder. Landsbyforum og de større byers udviklingsfora er organer, borgere kan engagere sig i med henblik på at præge udviklingen i deres nærområde. Kommunens landdistrikter er organiseret i 37 landsbylaug med lokale borgere. Her er fokus på at skabe udvikling lokalt gennem et styrket

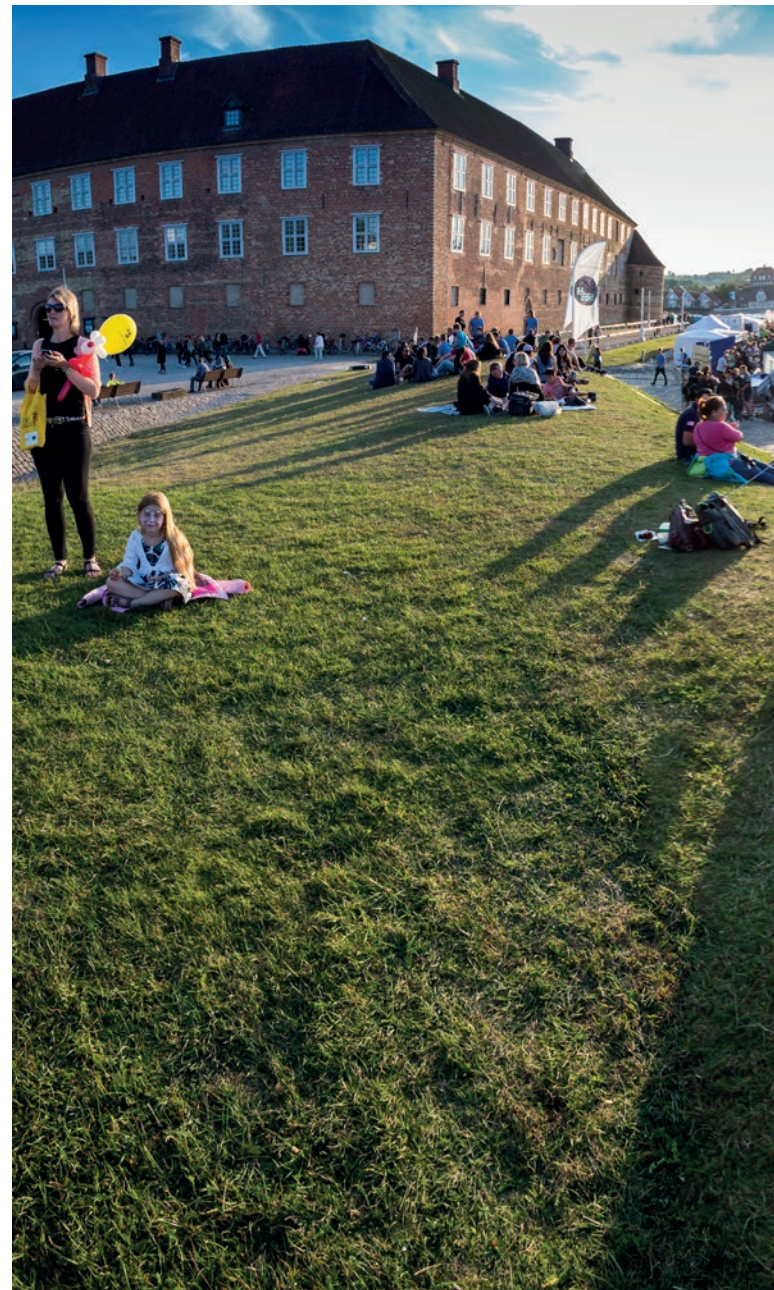
nærdemokrati og mobilisering af borgernes ressourcer. Det kan fx handle om at understøtte den grønne omstilling eller god integration af tilflyttere i landdistrikterne.

Økonomi og Arbejdsmarked understøtter gennem blandt andet Borgerservice Sønderborg og Jobcenter Sønderborg borgerne og hjælper dem på vej i forbindelse med flytning og jobsøgning – nogle livsvilkår, der for mange kan ses som en forudsætning for at have overskud til at engagere sig som medborger i samfundet. I Den Boligsociale Helhedsplan involveres civilsamfundet med henblik på at skabe gode meningsfulde aktiviteter, der styrker kulturmødet og en vellykket integration.

Kultur og Erhverv samarbejder med frivillige om de oplevelser og events, der realiseres i kommunen. Her bidrager rigtig mange aktører. Uden denne form for engagement og aktivt medborgerskab – ingen events. Kultur og Erhverv understøtter løbende de mange foreninger og aktører i kommunen. Foreningernes hus Kasernen muliggør synergi og sammenhængskraft på tværs. Kommunens unge har kultur- og mødestedet Mejeriet, og de kan blandt andet engagere sig i Sønderborg Ungdomsråd og dets aktiviteter for og med unge og være med til at præge unges fritidsliv og studiemiljø.

Folkebiblioteket har et særligt potentiale i relation til medborgerskab – *for med et stærkt bibliotek har kommunerne mulighed for at engagere og understøtte dannelsen hos borgerne, udvikle bæredygtige lokalsamfund og styrke demokratiet (KL, 2021).*

Byrådet og de politiske fagudvalg afsøger med afsæt i Handleplan for Medborgerskab muligheden for en forsøgsordning med henholdsvis spørgetid i Byrådet og foretræde for de politiske fagudvalg.

Læringsperspektiv

I takt med udviklingen af samfundet, digitaliseringens muligheder, globale megatrends og kriser opstår nye muligheder og behov for forandringer – også på et lokalt niveau.

Med Handleplan for Medborgerskab ønsker Sønderborg Kommune i en periode på to år at opbygge erfaringer, der kan pege på løsninger på udfordringer – til fællesskabets bedste.

Hver handling i handleplanen rummer et læringsperspektiv, som bygger ovenpå eksisterende indsatser. Det vil være i fokus, når de enkelte handlinger aktiveres og siden evalueres.

Det er målet, at den læring, som Handleplan for Medborgerskab giver, vil blive indlejret i organisationen i løbet af perioden 2024-2025 og fortsat derefter.

FN'S 17 Verdensmål

Sønderborg Kommune vil leve op til Parisaftalen og efterleve FN's 17 Verdensmål. Dette skal ske i overensstemmelse med kommunens Bæredygtighedspolitik og dens fire dimensioner for bæredygtighed: økonomisk, miljømæssig, social og kulturel.

Sønderborg Kommune vil som handlekraftig kommune sammen med vores borgere, foreninger, virksomheder

og uddannelsesinstitutioner finde de rigtige og bæredygtige løsninger. Vi vil vise handlekraft i fællesskab og i partnerskaber, så vi i fremtiden alle har mulighed for at leve det gode liv - Leave no one behind.

De mest relevante af FN's 17 Verdensmål i relation til Handleplan for Medborgerskab er fremhævet herunder og i tilknytning til de enkelte handlinger i handleplanen.

Verdensmål 3: Sundhed og trivsel

Sikre et sundt liv for alle og fremme trivsel for alle aldersgrupper

Verdensmål 7: Bæredygtig energi

Sikre, at alle har adgang til pålidelig, bæredygtig og moderne energi – til en overkommelige pris

Verdensmål 11: Bæredygtige byer og lokalsamfund

Gøre byer, lokalsamfund og bosættelser inkluderende, sikre, robuste og bæredygtige

Verdensmål 12: Ansvarligt forbrug og produktion

Sikre bæredygtige forbrugs- og produktionsformer

Verdensmål 13: Klimaindsats

Handle hurtigt for at bekæmpe klimaforandringer og deres konsekvenser

Verdensmål 16: Fred, retfærdighed og stærke institutioner

Større fredelige og inkluderende samfund. Give adgang til retssikkerhed og opbygge effektive, ansvarlige og inddragende institutioner på alle niveauer

Verdensmål 17: Partnerskaber for handling

Styrk det globale partnerskab for bæredygtig udvikling og øge midlerne til at nå målene

Seks handlinger i handleplanen

Handling 1: Skabe gode betingelser for frivillighed

Formål

Formålet med Handling 1 er, i dialog med foreningslivet og udvalgte børn, unge og voksne, at skabe gode betingelser for, at frivilligheden og det aktive medborgerskab i Sønderborg Kommune kan gro. Der er brug for at skabe overblik og retningslinjer med afsæt i konkrete behov for at kunne styrke frivillighedsområdet. Med handlingen vil der også være fokus på at udvikle nye samarbejder med foreningerne og åbne nye muligheder for samskabelse med civilsamfundet.

Politiske udvalg

- » Social-, Senior- og Handicapudvalget
- » Sundhedsudvalget
- » Udvalget for Kultur, Idræt og Medborgerskab

Prøvehandling 1 Medborgerkompas for borgere og foreninger

Mål

Det er målet med prøvehandlingen at indsamle relevant viden, best practices og anbefalinger om frivillighedsområdet i kommunen i dialog med foreninger, frivillige, privatpersoner og forvaltninger. Den viden skal samles i et Medborgerkompas som en guide til borgere, foreninger og kommune til understøttelse af det fortsatte arbejde med frivillighed og aktivt medborgerskab.

Prøvehandling 2 Aktivitet og frivillighed i fællesskab

Mål

Det er målet med prøvehandlingen i dialog med foreninger, udvalgte børn, unge og voksne i og uden for foreningsfællesskabet at indsamle idéer og ønsker til handlinger, der kan medvirke til at

- få flere børn, unge og voksne aktiveret i foreningslivet
- give input til, hvordan foreninger, børn, unge og voksne fortsat kan være sammen i frivilligheden

Prøvehandling 3 Samskabelse med civilsamfundet

Mål

Det er målet med prøvehandlingen at udvikle nye samarbejder og alliancer mellem kommune og civilsamfund. Gennem samskabelsesprocesser inddrages borgere og foreninger og kan være med til at styrke indholdet i de kommunale tilbud.

Sammen med målgruppebestemte interessenter igangsættes konkrete indsatser lokalt på det frivillige sociale område.

I fællesskab peges der på nye muligheder for samarbejde og samskabelse mellem kommune og civilsamfund. Det kan fx være gennem sociale partnerskaber med en fælles styrende mission.

Læring som del af processen

Kommunen har gode erfaringer med at samarbejde med frivillige foreninger og privatpersoner. Forvaltningerne kan hjælpe og lære af hinanden på tværs af afdelinger. Der er blandt andet brug for

- kendskab til frivilliges behov, og hvad der motiverer dem
- nye måder at være frivillig på – det 'aktive medborgerskab'
- udvikling af værktøjer på tværs til at kvalificere samarbejdet med foreninger
  - et overblik / en platform, der synliggør, hvordan man kan være frivillig i bred forstand
  - retningslinjer for kommunens samarbejde med foreninger, frivillige og aktive medborgere

Verdensmål

Handling 2: Styrke ungefællesskaber

Formål

Formålet med Handling 2 at styrke unges engagement i og indflydelse på områder, der optager dem – i eksisterende og nye ungefællesskaber i Sønderborg Kommune. I dialog med de unge skal det skabe gode betingelser for unges aktivitet i fællesskaber, som kan understøtte de unges generelle trivsel.

Politiske udvalg

- » Arbejdsmarkedsudvalget
- » Børne- og Uddannelsesudvalget
- » Udvalget for Kultur, Idræt og Medborgerskab
- » Sundhedsudvalget

Prøvehandling 1 Demokratiforståelse

Mål

Sønderborg Ungdomsråd oplever, at det kan være svært at rekruttere og fastholde unge i rådet. Det er målet med prøvehandlingen at styrke demokratiforståelsen blandt kommunens unge og understøtte unges aktive medborgerskab på områder, der interesserer dem. Prøvehandlingen gennemføres i samarbejde med Sønderborg Ungdomsråd, skolernes fælles elevråd, Vidensby Sønderborg og netværk for klimaråd på uddannelserne i kommunen. Prøvehandlingen vil fokusere på

- styrkelse af råd og netværk for unge

Prøvehandling 2 Trivsel og fællesskaber

Mål

Det er målet med prøvehandlingen i dialog med unge fra Sønderborgs studiemiljø, Unge Kulturskabere / Biblioteket Sønderborg, Sønderborg Ungdomsskole, UngeLiv og Den Boligsociale Helhedsplan at undersøge, hvordan rammer og kulturelle aktiviteter kan understøtte meningsfulde ungefællesskaber og skabe øget trivsel blandt kommunens unge. Prøvehandlingen vil fokusere på

- hvordan man sammen med de unge kan styrke ungefællesskaber
- hvordan kulturel aktivitet kan medvirke til at øge trivslen

Læring som del af processen

Prøvehandlingerne skal gerne føre til, at de involverede parter får indsigt i

- hvad der skal til for at motivere unge til aktivt medborgerskab
- hvordan centrale lokale parter kan samarbejde om at styrke ungefællesskaber
- hvad der giver unge trivsel, og hvordan man i fællesskab kan styrke forudsætninger og rammer herfor

Verdensmål

Handling 3: Bygge bro mellem tilflyttere og lokalbefolkning

Formål

Formålet med Handling 3 er at bygge bro mellem tilflyttere og lokale borgere på landdistriktsområdet og i de større og mindre byer i Sønderborg Kommune for at forebygge fraflytning. Gennem inddragelse af danske og udenlandske borgere, tilbage-flyttere, foreninger og aktører i samskabende processer, skal handlingen bidrage til at fastholde tilflyttere i kommunen – herunder udenlandske studerende og erhvervsaktive.

Politiske udvalg

- » Udvalget for Bæredygtighed og Landdistrikter
- » Udvalget for Erhverv og Grøn Vækst
- » Udvalget for Kultur, Idræt og Medborgerskab

Prøvehandling

Fastholdelse af tilflyttere gennem samskabelse og frivillighed

Mål

Prøvehandlingen igangsættes i samarbejde med Landsbyforum og landsbylaugene på Broagerland, Udviklingsforum i Broager by, Biblioteket Sønderborg og det lokale foreningsliv. Det er målet at finde nye måder til at integrere og fastholde tilflyttere i lokalområdet. Forudsætningen for arbejdet indebærer dialog med de lokale borgere og aktører, hvilket fx kan iværksættes med et lokalt informationsmøde, en workshop samt ved opsamling og udvikling af konkrete projektforslag.

Erfaringerne vil i perioden blive evalueret og implementeret også i andre dele af kommunen.

Læring som del af processen

Prøvehandlingerne skal gerne føre til, at de involverede parter får indsigt i og erfaring med

- hvordan man sammen kan skabe gode vilkår for tilflyttere i landsbyer og større byer i kommunen, som kan forebygge fraflytning
- hvordan best practice kan overføres til andre steder i kommunen
- hvordan man kan implementere indsigterne i den fortløbende praksis

Verdensmål

Handling 4: Aktivere til grønt medborgerskab

Formål

Formålet med Handling 4 er at motivere borgerne - børn, unge og voksne - til bevidst at tænke mere grønt i hverdagens gøremål. Som UNESCO Learning City arbejder Sønderborg Kommune for et grønt medborgerskab. Med ProjectZero og Center for Verdensmål har kommunen et stort fokus på den grønne omstilling og en særlig opmærksomhed på energioptimering. Hvis Sønderborg-området skal nå målet om at blive CO₂-neutral i 2029, er det afgørende, at borgerne tager aktivt del i den grønne omstilling.

Politiske udvalg

- » Børne- og Uddannelsesudvalget
- » Natur-, Klima- og Miljøudvalget
- » Udvalget for Bæredygtighed og Landdistrikter
- » Udvalget for Kultur, Idræt og Medborgerskab

Prøvehandling 1

Hvordan engagerer vi bedst borgerne i den grønne omstilling?

Mål

Det er målet med prøvehandlingen i samarbejde med blandt andre ProjectZero og Center for Verdensmål at undersøge, hvordan man med målrettede events for borgere kan skabe fællesskaber omkring forskellige grønne indsatsområder, der spiller ind i folks hverdag og interesseområder (som fx biodiversitet, genbrug af tøj, klimavenlig mad osv.). Det skal føre til et styrket fællesskab og en større bevidsthed om den grønne omstilling.

Prøvehandling 2

Hvordan kan vi i samskabelse med borgere via medier og anden formidling få flere til at engagere sig i en bæredygtig hverdag?

Mål

Det er målet med prøvehandlingen i samskabelse med børn, unge og voksne at udvikle gode idéer til, hvordan man i praksis kan agere grønnere i sin hverdag og få gode vaner i forhold til den grønne omstilling.

Prøvehandlingen undersøger blandt andet, hvordan man kan få børn og unge på deres egne medieplatforme – til at inspirere hinanden til at tale om og handle på hverdagens klimahandlinger. Der vil også blive afprøvet handlinger målrettet de voksne – fx på tværs af generationer. Disse cases udvikles i samarbejde med ProjectZero, Center for Verdensmål, Partnerskabet House of Science og Vidensby Sønderborg og kan udbredes via Biblioteket Sønderborg til alle borgere og gæster i kommunen.

Læring som del af processen

I dialog og samskabelse mellem borgere og relevante fagfolk er det målet at

- opnå et øget kendskab til at udvikle en god og målrettet kommunikation om den grønne omstilling sammen med borgerne på sociale medier
- definere konkrete hverdagshandlinger som inspiration til, hvordan man som borger nemt kan bidrage til den grønne omstilling i praksis

Verdensmål

Handling 5: Udvikle land og by i samskabelse med borgerne

Formål

Formålet med Handling 5 er at udvikle land og by i samskabelse med borgerne. Sammen med borgerne afsøges muligheder for forsøg med borgerbudgettering. Handlingen skal også være med til at skabe værdi i landdistrikterne i forbindelse med etablering af vedvarende energianlæg (VE-anlæg).

Politiske udvalg

- » Natur-, Klima- og Miljøudvalget
- » Teknik-, By- og Boligudvalget
- » Udvalget for Bæredygtighed og Landdistrikter
- » Udvalget for Erhverv og Grøn Vækst

Prøvehandling 1 Forsøg med borgerbudgettering

Mål

Det er målet med prøvehandlingen at afsøge muligheder for, at borgere i et lokalområde kan gå sammen om at prioritere ressourcer afsat af Byrådet til gavn for deres lokalområde.

Det skal give mulighed for at skabe forpligtende fællesskaber mellem kommune og civilsamfund gennem direkte involvering af borgere i forhold til prioritering og anvendelse af ressourcer lokalt.

Prøvehandling 2 Tværgående dialog og samskabelse omkring etablering af VE-anlæg

Sønderborg Kommune har som mål at efterkomme regeringens krav om en firdobling af vedvarende energi på land inden 2030, og udviklingen af vedvarende energiprojekter skal bidrage til udviklingen i Sønderborg Kommune. For at kunne lykkes hermed forudsættes et ejerskab til projektet i landdistrikterne.

Mål

Det er målet med prøvehandlingen, at etablering af VE-anlæg sker i samarbejde med lokalsamfundet og giver et stærkt lokalt udbytte, så der skabes en bred lokal forankring og opbakning.

Dette vil blandt andet ske gennem:

- tidlig inddragelse (fx et stort centralt borgermøde, landsbytopmøde, lokale borgermøder og workshops)
- tværgående samarbejde mellem landsbylaugene og Landsbyforum, Plan og Myndighed, Bæredygtighed, Sekretariat for landdistrikter, ProjectZero med flere

Læring som del af processen

Prøvehandlingen etablerer praksisfællesskaber, hvor de involverede parter får indsigt i og erfaring med

- borgerinddragende processer
- borgerbudgettering
- hvordan best practice kan overføres til andre steder i kommunen
- hvordan man kan implementere indsigtene i den fortløbende praksis

Verdensmål

Handling 6: Inddrage borgere i forhold til det politiske niveau

Formål

Formålet med Handling 6 er at afsøge muligheder for, at borgere og politikere kan mødes i en rammesat dialog for sammen at kunne udvikle løsninger til fællesskabets bedste. Byrådet i Sønderborg Kommune har i februar 2023 besluttet, at Udvalget for Kultur, Idræt og Medborgerskab skal arbejde med at konkretisere en forsøgsordning vedrørende borgerinddragelse på politisk niveau i forbindelse med Handleplan for Medborgerskab.

Politiske udvalg

- » Byrådet
- » Fagudvalgene

Prøvehandling 1 Spørgsmål til Byrådet

Mål

Med prøvehandlingen skal den nuværende ordning med Spørgsmål til Byrådet synliggøres over for borgerne i Sønderborg Kommune. Den nuværende ordning giver borgere bosat i Sønderborg Kommune mulighed for at fremsende et skriftligt spørgsmål til Byrådet og få spørgsmålet besvaret på et ordinært Byrådsmøde.

Prøvehandlingen skal således understøtte anvendelsen af den nuværende ordning. Udgangspunktet for spørgetiden er, at det skal være en konstruktiv dialog mellem borgere og politikere. Det må ikke være en klage eller omhandle en personsag.

Prøvehandling 2 Borgerdialog i de politiske fagudvalg

Mål

Med prøvehandlingen vil fagudvalgene afprøve formater for borgerdialog med borgere bosat i Sønderborg Kommune. Det enkelte fagudvalg vælger selv en model, som udvalget vil afprøve i 2024, ud fra tre muligheder:

- Foretræde for fagudvalg
- Foretræde for formandskab
- Dialogmøder

Form, indhold og kadence fastsættes af det enkelte fagudvalg.

Borgerdialogen skal give borgere mulighed for at fremsætte et synspunkt i relation til et emne inden for det pågældende udvalgsområde som medspillere i forhold til udviklingen af kommunen. Det må ikke omhandle eller berøre forhold eller oplysninger om enkeltpersoner/personsager eller være en klage over en konkret sagsbehandling.

Læring som del af processen

Prøvehandlingerne gennemføres som en forsøgsordning i 2024 og evalueres i udgangen af året. Gennem de to prøvehandlingerne undersøges perspektiver vedrørende en styrket dialog mellem borgere og politikere.

Det skal give politikere og forvaltninger praksiserfaringer med gennemførelsen af formaliserede møder med borgerne om emner, der optager dem. Det skal blandt andet afdækkes, om møderne kan føre til egentlig samskabelse mellem borgere og forvaltning.

Arbejdet med en borgerinddragelse på politisk niveau vil medføre et øget træk på de administrative ressourcer i forvaltningerne. Ressourcetrækket afdækkes i forbindelse med prøvehandlingerne.

Verdensmål

Sønderborg
Udsigt i verdensklasse

Sønderborg Kommune
Rådhusvej 10
6400 Sønderborg

T: 0045 8872 6400
post@sønderborg.dk

Sonderborgkommune.dk

